

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ЕТНИЧЕСКИТЕ И ИНТЕГРАЦИОННИТЕ ВЪПРОСИ КЪМ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА 2019 г.

I. Дейност на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси на национално и на международно ниво

Състав на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси (НССЕИВ, Съвета):

Със Заповед № Р-29 на заместник министър-председателя Томислав Дончев, председател на НССЕИВ от 27.02.2019 г., допълнена със Заповед № Р-36 от 13.03.2019 г., е сформиран съставът на НССЕИВ за 2019 г.

Със Заповед № В-58 на министър-председателя от 17.04.2019 г. за заместник-председател на НССЕИВ бе определен Максим Бенвенисти, член на Изпълнителното бюро на Организацията на евреите в България „Шалом“ и председател на Фондация „ЦЕДАКА-Шалом“. Господин М. Бенвенисти бе излъчен за заместник-председател на НССЕИВ от организациите по чл. 5, ал. 6, т. 6 и 7 от Правилника за устройството и дейността на НССЕИВ, утвърдени за членове на съвета, по време на първото му за 2019 г. заседание, проведено на 09.04. 2019 г.

Със заповед № Р-95 от 23 юли 2019 г. заместник министър-председателят, председател на НССЕИВ определи и състава на Комисията за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020) към НССЕИВ. Гражданските организации са включени в Комисията на базата на доброволно заявено от тях желание за работа в Комисията, изразено преди и по време на първото заседание на съвета през 2019 г.

Проведени заседания

През 2019 г. бяха проведени 2 заседания на Съвета.

Заседанието на 9.04.2019 г. бе ръководено от заместник министър-председателя, председател на НССЕИВ. Членовете на Съвета приеха Работната програма на органа за 2019 г.; организациите по чл. 5, ал. 6, т. 6 и 7 от Правилника за устройството и дейността на НССЕИВ излъчиха заместник-председател на НССЕИВ, изразиха желанието си да се включат в Комисията за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020) и излъчиха заместник-председател на Комисията. На заседанието бяха обсъдени: изготвянето на Административен мониторингов доклад за 2018 г. по изпълнението на Националния план за действие по Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 – 2020) вкл. и използването на Системата за мониторинг, оценка и контрол на Националната стратегия; стратегическия документ, чрез който ще продължи изпълнението на политиките за интеграция на ромите след 2020 г. Участниците бяха запознати с информация за одобрения проект Т.Е.А.М.2- Заедно постигаме повече - по рестриктивна покана на Европейската комисия за Националните контактни точки, чието изпълнение стартира през м. ноември 2019 г. Основните цели и задачи са: да се засили работата на Националната ромска платформа, създадена по предходен проект Т.Е.А.М.1, като механизъм за диалог между заинтересованите страни на национално ниво и най-вече на общинско ниво.

Второто заседание на НССЕИВ се проведе на 25.07.2019 г. и бе ръководено от заместник министър-председателя, председател на НССЕИВ. В заседанието взе участие заместник министър-председателят по обществения ред и сигурността и министър на отбраната Красимир Каракачанов.

На заседанието се обсъди проекта на Концепция за промени в политиката за интеграция на циганския (ромския) етнос в Република България и мерките за реализацията им, предложена от заместник министър-председателя по обществения ред и сигурността и министър на отбраната. В множеството изразени мнения от членовете на НССЕИВ стана ясно, че документът се нуждае от преработване. Председателят на НССЕИВ посочи, че вижданията и коментарите ще влязат в протокола от заседанието, който ще бъде част от документите за разглеждане от Министерския съвет преди вземане на решение относно Концепцията.

Секретарят на НССЕИВ г-жа Росица Иванова представи подхода за изработването на национален стратегически документ на политиката за интегриране на ромите след 2020 г. Тя информира аудиторията за стъпките, които ще се предприемат: анализ на постигнатото до момента, който ще бъде направен от академичната общност, вкл. БАН, до м. март 2020 г.; срещи с всички заинтересовани страни, обмен на мнения и становища, от м. март до м. септември 2020 г.; първата половина на октомври 2020 г. готов документ за приемане от Министерския съвет; членовете на Съвета и на Комисията за изпълнение на НСРБИР ще бъдат информирани за развитието на процеса.

По време на заседанието се подписа Споразумение за сътрудничество между Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси и Националния статистически институт (за обновяване на данните от НСИ в Системата за мониторинг, оценка и контрол на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 – 2020) (СИСТЕМАТА). Добавената стойност на споразумението се очаква да бъде по отношение на подобрения анализ, адекватното планиране и ефективното изпълнение на интеграционната политика.

Участниците в заседанието се запознаха с историята, дейността и актуални въпроси, които стоят пред Център за аромънски език и култура и Дружество на армъните/аромъни – гр. Дупница и Арменско училищно сдружение „Степанос Ховагимян“ София.

Популяризиране на дейността на НССЕИВ и повишаване на обществената информираност по въпросите на интеграция на малцинствата чрез електронната страница на НССЕИВ в интернет: поддръжка на информационната система на НССЕИВ своевременно актуализиране на информацията на сайта на НССЕИВ – за отчетния период - 41 публикации; близо 11 000 посещения на сайта на НССЕИВ.

Участия в събития от национален и регионален мащаб, насочени към съхраняване на културната идентичност на етническите малцинства, както и такива, отнасящи се до отделни сфери на интеграционната политика: образование, здравеопазване, жилищни условия и др.:

✓ Участие на служители от Секретариата на НССЕИВ в мемориални чествания на роми, евреи, арменци;

✓ Участие на секретаря на НССЕИВ в откриването на обучителната програма за здравни медиатори за 2019 година, м. март 2019 г.;

✓ Работна среща, в рамките на правомощията на Секретариат на НССЕИВ и

дирекция „Жилищна политика“ на Министерството на регионалното развитие и благоустройството по приоритет „Жилищни условия“ на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020) (Националната стратегия, НСРБИР) относно възможността за рестартиране на процес на картографиране на териториите с компактно ромско население с национален обхват.

✓ Участие на секретаря на НССЕИВ и на експерт от Секретариата на НССЕИВ в Заключителна среща „Подкрепа за национални политики за включване на роми и маргинализирани групи в образование и трудов пазар чрез иновативни системи, които интегрират общите хоризонтални мерки и целевите интервенции за общностно развитие“, изпълняван от Фондация „С.Е.Г.А.“, финансиран по Програма за транснационално сътрудничество „Дунав“; февруари 2019 г.“

✓ Участие на секретаря на НССЕИВ и на експерт от Секретариата на НССЕИВ в Информационно събитие по проект EQUAL SPACE (Пространство на равнопоставеността) – иновативни стратегии чрез включване на аспектите на пола и на културното разнообразие в обучението на възрастни, изпълняван от Фондация "Център за изследвания и политики за жените", в партньорство с изследователски и образователни организации от Австрия, Португалия и Франция. Целта е разработването на учебни подходи и материали, които вземат предвид половите и културните специфики на обучаемите - хората, които се занимават с различни видове обучения на общностно ниво, работещи с жени бежанки, жени от мигрантски или от малцинствен произход, за да се подпомогне процесът на обучението им - с цел тяхното овластяване и подобряване на положението им; м. февруари 2019 г.

✓ Участие на експерти от Секретариата на НССЕИВ тържественото отбелязване на 75 годишнината на арменския седмичник за политика, изкуство и култура в „Ереван“; Изданието получи най-високото отличие на Съюза на българските журналисти „Златно перо“, м. април 2019 г.

✓ Секретарят на НССЕИВ връчи голямата награда в категория Студенти“ на Церемонията по награждаването на победителите в шестото издание на Националния литературен конкурс „Който спаси един човешки живот, спасява цяла вселена“, организиран от Центъра за еврейско-българско сътрудничество „Алеф“, м. май 2019 г., в гр. Бургас

✓ Участие експерти от Секретариата на НССЕИВ в работна среща за представяне и обсъждане на резултатите от Анализ на общински планове за развитие и интегрирани планове за градско възстановяване и развитие на общини, участващи в програма РОМАКТ на СЕ и ЕК, изготвен от експерти на програма РОМАКТ; м. март 2019 г.

✓ Секретарят на НССЕИВ бе докладчик на втората за 2019 г. среща програма РОМАКТ, м. юли 2019 г., на която се представиха и дискутираха проблемите, срещани на местно ниво по отношение на процесите на стратегическо планиране и включването на проблемите на социалното включване на маргинализираните ромски общности.

✓ Секретарят на НССЕИВ участва в работна среща по проект „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 1, за проект „Нашето бъдеще в нашите ръце - интегрирана и устойчива подкрепа за активизиране и развитие на ромската общност в община Средец“, финансиран от Европейския социален фонд по ОП „Развитие на човешките ресурси“ и ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“. Срещата е за създаване на Форум за социално включване.

✓ Секретарят на НССЕИВ представи приоритетите на Националната стратегия на РБългария за интегриране на ромите 2012-2020 на срещи по проект "За по-добър живот в община Ракитово", финансиран по Оперативна програма „Наука за

образование и интелигентен растеж“ 2014 – 2020, изпълняван от Община Ракиово. На срещите е представен „Форум за мултикултурен диалог“, обсъдени са аспектите на културната интеграция, проведена е дискусия по проблемни сектори и формиране на местни инициативни групи, обсъдена е структурата на интерактивната платформа „Цветове“ и темите в нея.

✓ Участие на секретаря на НССЕИВ и на експерт от Секретариата на НССЕИВ в Среща-дискусия на тема: „Обмен на опит и добри практики за регламентиране дейността на здравните медиатори“, организирана от Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи към МТСП, по проект „Интегрирани обучения за администрацията на пазара на труда и в социалната сфера“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, м. ноември 2019 г.

Провеждане на мероприятия с международно и национално участие (посещения на делегации от международни организации и други държави, посещения от представители на териториални органи на държавната власт и от органи на местната власт и местното самоуправление, др.):

✓ Работна среща на Секретариата НССЕИВ с ръководството на Комисията за защита от дискриминация и делегация на Върховната комисия за правата на човека в Ирак, в рамките на програмата на иракската делегация за срещи с органи, институции и организации, които работят в сферата на правата на човека, м. юни 2019 г.

✓ Работна среща на Секретариата на НССЕИВ с делегация на местните власти от Унгария, включваща: кметове на общини, представители на: Министерството на вътрешните работи, Унгарската асоциация на общините, Асоциацията на унгарските села, неправителствени организации. Посещението на унгарските гости у нас е организирано от Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ). Бяха представени актуална информация и добри практики от двете страни за ролята на общините и на институциите за приобщаване на ромското население, м. септември 2019 г.

✓ Работна среща на Секретариата на НССЕИВ със Специалния докладчик на ООН за насилието срещу жени – Дубравка Шимонович. Срещата бе в рамките на посещението ѝ в България, през което са проведени срещи с представители на правителството, законодателната и съдебната власт, с неправителствени организации. Представена ѝ бе актуална информация по изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 и се обсъдиха теми за социалното включване на ромските жени и момичета и възможностите за интеграцията им в обществото, м. октомври 2019 г.

Международни форуми по въпроси, отнасящи се до междуетническите отношения, интеграция на етнически малцинства, вкл. и по отделни сфери на интеграционната политика: образование, здравеопазване, жилищни условия и др., права на човека и основни свободи и междукултурен диалог:

✓ Участие на експерт от Секретариата на НССЕИВ в делегацията на България по представянето на VI периодичен национален доклад по Международния пакт за икономически, социални и културни права пред Комитета на ООН за икономически, социални и културни права, м. февруари 2019 г., Женева, Швейцария;

✓ Участие на експерт от Секретариата на НССЕИВ в Конференцията на високо ниво, посветена на Рамката на ЕС за Националните стратегии за интегриране на ромите, организирана от Румънското председателство на Съвета на Европейския съюз (ЕС) и Европейската комисия (ЕК), м. март 2019 г., Букурещ, Румъния.

✓ Участие на секретаря на НССЕИВ и на експерт от Секретариата на НССЕИВ

в заседание на работната група към ГД „Правосъдие“ на ЕК - мрежа на Националните контактни точки по изпълнение на националните ромски стратегии - м. март 2019 г.;

✓ Участие на секретаря на НССЕИВ в редовно заседание на Експертния Комитет по въпросите на ромите (САНРОМ) към Комитета на министрите на Съвета на Европа, в който представител на България е секретарят на НССЕИВ, м. юни 2019 г., в гр. Тулуза, Франция и м. октомври 2019 г. в гр. Страсбург, Франция.

✓ Участие на секретаря на НССЕИВ и на експерт от Секретариата на НССЕИВ в заседание на Управляващия комитет на Европейската мрежа за ромско включване по Европейските социални и инвестиционни фондове (EURoma Network), м. юни 2019 г., Атина, Гърция.

✓ Участие на секретаря на НССЕИВ и на експерт от Секретариата на НССЕИВ в годишната Среща-преглед на ОССЕ по изпълнението на ангажиментите в областта на човешкото измерение, м. септември 2019 г., Варшава, Полша. Те взеха участие в работните сесии, посветени на въпросите на толерантността и недискриминацията, вкл. и темите за интеграция на ромите, борбата с престъпленията от омраза, противодействие на проявите на расизъм, ксенофобия и др.

✓ Участие на членове на НССЕИВ, на секретаря и на служители от секретариата на НССЕИВ в регионален семинар за изграждане на капацитет на представители на държавната администрация за насърчаване и защита на гражданските и човешките права на ромите, в гр. Букурещ, Румъния, м. октомври 2019 г. Семинарът бе организиран с подкрепата на Международния алианс за възпоменание на Холокоста (МАВХ) (International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA)). Сред разгледаните теми бяха: исторически аспекти и сведения за дискриминацията срещу ромите в Европа с акцент върху периода преди, по време и след Втората световна война; превенция на насилието, основано на идентичността (етническа, религиозна и др.); борба срещу стереотипите; опитът на национални и международни организации за популяризиране на знанието и информираността относно Холокоста срещу ромите; научени уроци и др.

В рамките на посещението се проведе среща с ръководството на Националната агенция за ромите на Република Румъния. Разговорът бе фокусиран върху продължаването на политиките за интеграция на ромите след 2020 г.

Анализи, доклади и др., свързани с правата на човека и интеграцията на уязвими групи.

Секретариатът на НССЕИВ:

✓ подготви информация във връзка с представянето на VI периодичен доклад на България по Международния пакт за икономически, социални и културни права. Експерт от Секретариата на НССЕИВ взе участие в делегацията на България, която представи доклада пред Комитета по икономическите, социални и културни права на ООН, февруари 2019 г.

✓ подготви информация за актуализиране на изготвения Четвърти национален доклад по Рамковата конвенция за защита на националните малцинства на Съвета на Европа (РКЗНМ). Секретарят на НССЕИВ и експерт от Секретариата на НССЕИВ взеха участие в оценъчно посещение на Консултативния комитет по РКЗНМ, което се осъществи в рамките на приключването на Четвъртия цикъл на наблюдение на изпълнението на разпоредбите на Конвенцията, м. ноември 2019 г.

✓ участва в изготвянето на информация за включване в V-я национален доклад на България по Рамковата конвенция за защита на националните малцинства, м. февруари 2019 г.

Инициативи и дейности, свързани с изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020) и План за действие към нея, и популяризиране на инициативи на организации на други етноси, членове на НССЕИВ.

За 2018 г. от бюджета на администрацията на Министерския съвет по програма „Координация и мониторинг на хоризонтални политики“. Индикативен план за разпределението на средствата за 2019 г. бе изготвен от Секретариата на НССЕИВ и утвърден от председателя на НССЕИВ.

✓ Дейности за популяризиране на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020) и План за действие към нея и за популяризиране на инициативи на организации на други етноси, членове на НССЕИВ.

Подкрепата за тези дейности се осъществява по утвърдени от председателя на НССЕИВ правила за оценката на постъпилите предложения. Правилата са публикувани на сайта на НССЕИВ. Постъпилите предложения се разглеждат от комисия, определена от секретаря на НССЕИВ. След одобрение от председателя на съвета и прилагане на съответните процедури съгласно вътрешните правила на Секретариата на НССЕИВ и на АМС, се оказва финансова подкрепа на дейностите на множество НПО по различни поводи

За отчетния период финансова подкрепа е оказана за: 20-и Национален етнофестивал – Видин, организиран от сдружение „Културен център за социална демокрация и защита правата на човека“, Видин; Ежегоден национален литературен ученически конкурс, организиран от Център за еврейско-българско сътрудничество „Алеф“, град Бургас, като през 2019 г. събитието е с разширен обхват и обхваща и студенти; дофинансиране на документален филм за първата дипломирана актриса от ромски произход Наталия Цекова, предложение на сдружение „Независима театрална компания – Празното пространство“, София; реализацията на 20-ия юбилеен „Международен фолклорен фестивал на влашката-румънската песен и танц“, организиран от Асоциацията на власите в България; традиционния национален събор на каракачаните, който се провежда всяка година в местността „Карандила“, организиран от Федерацията на културно-просветните дружества на каракачаните в България /ФКПДКБ/; издаване на 1 брой / бр. 30 / от списание „Армъните в България и на Балканите, етнос и език с 2000 годишна история“ на „Център за аромънски език и култура в България“; инициативата на сдружение „Довери ми се“, гр. Самоков за създаване на Лего кабинет в детска градина „Звънче“, град Самоков; за предложението на Арменско училищно сдружение „Степанос Ховагимян“, гр. София, за издаване на двуезична книга с арменски пословици и поговорки „Уханието от розата, човечността от човека“.

Работата по основните дългосрочни приоритети в дейността на Съвета през 2019 г. се осъществяваше основно през призмата на изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г. (Националната стратегия)

През 2019 г. продължи и се утвърди дейността на Механизма за междуинституционална координация при формулирането, изпълнението, мониторинга и оценката на изпълнението на Националната стратегия и на политиката по етническите и интеграционните въпроси.

Секретариатът на НССЕИВ като Национална контактна точка по изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020) разработи проектно предложение и чрез администрацията на Министерския съвет кандидатства (м. ноември 2018 г.) за продължаване на проекта за

Национална ромска платформа (НРП), обявена от ЕК. Проектът 854854 – TEAM2 (Заедно постигаме повече/ Together wE Achieve More) в тематична област REC-RDIS-NRCP-AG-2018 е одобрен от ЕК през м. април 2019 г. Бюджетът на проекта е одобрен от ЕК. 80% от средствата са преведени по сметка на Министерския съвет; Продължителността на проекта е 12 месеца, в периода ноември 2019 г. – октомври 2020 г. Целта на проекта е да подкрепи сътрудничеството по изпълнението и наблюдението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г. (НСРБИР) и развитието на Националната ромска платформа като консултативен процес между заинтересованите страни.

Мониторинг на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020).

Разработена и внедрена е Система за мониторинг, оценка и контрол за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 (СИСТЕМАТА), чието финансиране се осъществи по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.

Данните от институциите постъпват в електронната Системата за мониторинг, оценка и контрол (Системата) посредством индикаторен модел, придружени със съпътстващи доклади, които имат пряко отношение към изпълнението на мерките за интеграция. Съгласно разписан Механизъм за отразяване на анализа на данните от Системата в решенията на органите на изпълнителната власт (Механизмът е част от Националния план за действие по Националната стратегия) анализът на данните се направи от Института за изследване на общества и знанието на БАН.

В периода януари – април 2019 г. Секретариатът на НССЕИВ изготви Административен мониторингов доклад за 2018 г. за изпълнението на Националната стратегия въз основа на данните и докладите на институциите за изпълнените мерки, дейности и политики, както и на анализа, направен от Института за изследване на общества и знанието към Българската академия на науките, м. април 2019 г.

След проведено междуведомствено съгласуване по чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация докладът не бе внесен за приемане от Министерския съвет.

• Подготовка на стратегическите документи за интегриране на ромите в Периода след 2020 г.

Наличието на Национална стратегическа рамка на политиките за приобщаване на ромите (National Roma inclusion strategic policy framework) е част от тематичните отключващи условия за програмен период 2021-2027 г.; напредъкът по изпълнението на условието се отчита периодично пред дирекция „ЦКЗ“ на АМС. През отчетния период:

✓ Подходът и индикативният график за изработването на национален Стратегически документ на политиката за интегриране на ромите след 2020 г. е съгласуван с кабинета на вицепремиера, председател на НССЕИВ, с дирекция „ЦКЗ“ на АМС и е обсъден с членовете на НССЕИВ на заседанията на Съвета. През отчетния период е сключен договор с Института по философия и социология при БАН за изготвянето на анализ на постигнатото до момента. През м. декември е изготвен Аналитичен доклад за напредъка на Република България по основните приоритети за социално включване на ромите съгласно налични публични документи 2012-2019; срокът за изготвяне на целия анализ и оценка на интеграционната политика е краят на м. март 2020 г.

✓ Участие на секретаря на НССЕИВ в Семинар за обсъждане на бъдещи

Политики за интегриране на ромите, организиран от ГД „Правосъдие и потребители“ на ЕК с участие на Националните контактни точки на държавите-членки, представители на Агенцията за основните права на ЕС, международни и национални НПО.

✓ Участие на секретаря на НССЕИВ в работна видеоконферентна среща на представители на ЕК от ГД „Заетост и социално включване“, ГД „Правосъдие и потребители“ и други и национални институции с отговорности по изпълнение на хоризонтални и отключващи условия по програмен период 2021-2027 г. , м. октомври 2019 г.

През 2019 г. неправителствените организации¹ членове на НССЕИВ развиваха дейност в съответствие с профила си. Редица организации работят по проекти, финансирани по различни донорски програми като Финансовия механизъм на ЕИП и Норвежкия финансов механизъм, Тръста за социална алтернатива, фондация „Америка за България“, Българо-швейцарската програма за сътрудничество и др. Сред събитията от национален и регионален мащаб, насочени към съхраняване на културната идентичност на етническите малцинства, както и такива, отнасящи се до отделни сфери на интеграционната политика: образование, здравеопазване, жилищни условия и др. може да се посочат следните (без да е изчерпателен списъка):

В сферата на образованието

Център „Инфорума“ - Асеновград реализира проект с наименование „Посредством разбиране към по-добро образование“, в кв. „Лозница“ – Асеновград, финансиран от Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ). Целта на проекта - да се идентифицират актуалните нагласи и тенденции по отношение образованието и включването в учебния процес, както и мотивацията за придобиване на нови знания и умения с цел постигане на обществена значимост и социална необходимост за себerealизация на младежите и учениците от ромски произход от този квартал.

Народно читалище „Романо дром-2002, Добрич насочва усилия в областта на ранното детско развитие и ранното и цялостно включване в образователния процес на деца и родители от семейства в неравностойно положение: участие в обучения и работни срещи на Националните мрежи на НПО за работа по проблемите на ранното детско развитие / Алианс за ранно детско развитие, Мрежа за ранно детско развитие в ромската общност РЕЙН България/; участие на младежкия клуб към читалището в кампанията по обхващане на децата в училище, в кварталите с компактно ромско население на Добрич; реализиране на дейности по проектите финансирани от фондация „Тръст за социална алтернатива“: „Готови за училище 2018-2019“ (с финансова подкрепа и от фондация „Америка за България“ и в сътрудничество със Световната банка), насочен към осигуряване на информация относно подходите за увеличаване на обхвата и посещаемостта в детските градини и за цялостно обхващане на деца в неравностойно положение в образователния процес; проект „Всички заедно за силно и равно начало 2017-2019“ (с финансовата подкрепа и на „Отворено общество“) – анализ на постиженията и предизвикателствата в областта на

¹ За частта от доклада, отнасяща се за дейността на НПО е използвана информация от онези организации, които са предоставили отчети за дейността си през 2019 г., част от отчетите са достъпни в сайтовете на съответните организации. Текстът за отделните организации няма претенции за изчерпателност, той е обобщаващ с цел да илюстрира разнообразната и многопосочна дейност, която те развиват.

предучилищното образование с фокус върху финансовата достъпност на детските градини и др.

Образованието е един от дългогодишните приоритети в дейността на **Организацията на евреите в България „Шалом“**. Откриването през 2019 г. на ЧОУ „Роналд С. Лаудер“ е плод на усилията и отдадеността на организацията, както и на подкрепата на донори като Фондация „Роналд С. Лаудер“, Американ Джойнт и др., партньорството на Столична община, Министерството на образованието и науката, Посолството на Държавата Израел и др.

Сдружение „Българо-Румънски трансграничен институт по медиация“ (БРТМ) в партньорство с училища и детски градини на територията на гр. Русе и областта работи с родители на деца и ученици от уязвимите групи и такива от ромската общност с цел повишаване на родителския им капацитет и подобряване на диалога им с учителите и образователните институции; организира и провежда практически семинари, кръгла маса и обучение за педагогически специалисти.

Социална услуга „Център за работа с деца на улицата“, финансирана от Републиканския бюджет като държавно делегирана дейност през Столична община се предоставя от **фондация „Здраве и социално развитие“** в кв. Факултета, кв. Филиповци, МИР Суходолска

Целта на проекта е да се предотврати ранното отпадане от училищната система, negliжирането на здравето и социалната изолация на деца и младежи в риск от трайно или частично попадане на улицата. Чрез предоставянето на дневна грижа и осигуряване на комплекс от здравни, социални и образователни услуги, насочени към децата и техните семейства, ЦРДУ цели да изгради сигурна и стабилна семейна среда, укрепи взаимоотношенията между децата и родителите им и да стимулира личностното, физическо и душевно развитие на децата, съобразно възрастта и интересите им. Дейности включват: Групово обучение на деца на възраст 0-3г. и техните майки/обгрижващи лица в свободна отворена групово сесия за развитие на физическите, психо-социални, познавателни умения на децата и повишаване на родителския капацитет; Ежедневна работа с деца на възраст 4-6г., които не посещават детско заведение или предучилищна група. С цел подпомагане включването на детето в ограмотителни и образователни дейности и увеличаване на родителския капацитет за грижа и подкрепа в тази възраст; Ежедневна работа с деца и младежи в училищна възраст, които са в риск от отпадане от образователната система; Провеждане на индивидуални консултации на децата и техните семейства със специалисти - психолог, социален работник, педагог, логопед и др. според проучените потребности на детето и семейството, и изработения индивидуален план за услугите; Домашни посещения на децата и техните семейства -Семейството на всяко дете ползвател на услугата ЦРДУ (0-18г.) се посещава от социален работник, сътрудник социална работа и сътрудник социални дейности, с цел осигуряване на индивидуална подкрепа и допълнителни напътствия при приложението на практиките за по-добро отглеждане; Предоставяне на здравословна и пълноценна храна, облекло, лекарства, пелени за еднократна употреба, хигиенни материали и други артикули според индивидуалните потребности на ползвателите.

фондация „Здраве и социално развитие“ подпомага личностното и социалното развитие на децата от кв. Факултета и кв. Филиповци като ги въвежда в света на изобразителното и театралното изкуство. В партньорство със Сдружение „Легал АРТ Център“ Рисулки на деца на възраст от 6 до 11 години са представени в изложбата „Походът на аргонавтите от Филиповци и Факултета“ в Галерия на открито в парка на НДК, а деца във възрастовата група 9-14 години, след репетиции, са включени в спектакъл „Медея“, по проект „Медея - терен София“, в театър „Азарян.

В сферата на здравеопазването

Фондация „Здраве и социално развитие“ продължава работа по здравни програми сред уязвими групи, интегриран модел с фокус върху ранното детско развитие, включващ компоненти за подобряване на родителските умения на бременни жени и майки, намаляване на ранните бременности и раждания и др.; развиване на умения за здравословно хранене на децата у младите родители (Раздавателен пункт за детска храна в здравно-социален център за общностно развитие в кв. „Факултета“, гр. София); изграждане на родителски капацитет за подкрепа на ранното детско развитие.

Социална услуга „Център за обществена подкрепа, финансирана от Републиканския бюджет като държавно делегирана дейност през Община Кюстендил се предоставя от **Фондация „Здраве и социално развитие“** в кв. „Изток“ в гр. Кюстендил

Целевата група, към която е насочена социалната услуга ЦОП са деца и младежи от 0-18 годишна възраст, техните семейства и близкото обкръжение от етнически общности в неравностойно положение, които живеят в социална изолация и структурна бедност; деца необхванати от образователната система, социално negliжирани деца, които са идентифицирани като деца в риск, застрашаващ живота, здравето и правилното им физическо, психическо, интелектуално и социално развитие, намиращи се на територията на община Кюстендил. Към целевата група като основни потребители се включват също бременни жени и родители/законни представители на деца от 0 до 18 годишна възраст, които: живеят в несигурна семейна среда, имат ограничен родителски капацитет и ресурс за грижа за децата в семейството; Бременността е нежелана и съществува риск от изоставяне; са малолетни и непълнолетни; са с пропуски и липсващи знания за правилно хранене/отглеждане на новородено и малкото дете; Не посещават женска/детска консултация, което води до непроследяване на бременността и развитието на детето и т.н. Дейностите обхващат: Консултиране/социално, психологическо, педагогическо/, насочване и придружаване към звена за диагностика, рехабилитация, соц. подпомагане и др.; съдействие за изграждане на подкрепяща среда; работа на терен с общността; домашни посещения; организиране на клубове по интереси; осигуряване на учебни помагала и материали за обучение на деца и младежи; осигуряване на материали за здравословно отглеждане на деца 0-3 г. и др.

По Програма "Заедно - здраво бебе, здраво бъдеще", финансирана от Фондация „Тръст за социална алтернатива“ **Фондация „Здраве и социално развитие“** обучава и подготвя медицински сестри / акушерки, супервайзъри и здравни медиатори за директна работа с млади момичета бременни за първи път, под 19 годишна възраст и техните семейства. С проект: „Сигурен старт“ в подкрепа на ранното детско развитие в кв. Факултета, София“, фондацията надгражда вече функционираща програма за обучение в родителски умения на бременни и майки на малки деца. Програмата има за цел да формира умения у родителите и семействата на деца 0-5 г. за позитивно възпитание на децата и за стимулиране на тяхното физическо, когнитивно и емоционално развитие в домашни условия. Качествена педиатрична грижа, консултиране във връзка с женско здраве, семейно планиране, бременност и раждане са част от дейностите; Източник на финансиране е фондация „Лале“.

Фондация „Ромска интеграция“ работи с ромски младежи по въпроси на профилактиката на рисково сексуално поведение, превенция от СПИН и др.

В сферата на жилищните условия

През м. април 2019 г. **фондация Хабитат България** организира Трети национален жилищен форум на тема „Достъп до жилище и обновяване на бедните

квартали“ Лектори на събитието са представители на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на труда и социалната политика, Министерство на правосъдието, Национално сдружение на общините в Република България, Нов български университет, община Добрич, Самоков, Ботевград, Септември, Пещера, Тръст за социална алтернатива, програма РОМАКТ, Инициатива за равни възможности. Присъстващите експерти подкрепят обновяването на бедните квартали - нуждата от подобряване на условията на живот в неформалните селища, осигуряване на достъп до базови санитарни условия, и на достойно жилище в дългосрочен план. На форума са представени и експертни становища на Коалиция за подобряване на жилищните условия в България „Достоен дом“ учредена от **фондация Хабитат-България** през 2014 г. в рамките на проект „Достоен дом“ - създаване на коалиция за борба с лошите жилищни условия“, финансиран от Програмата за подкрепа на НПО в България на ФМ на ЕИП 2009-2014 г. Основни акценти в работата на коалицията са: осигуряване на експертна подкрепа при разработването на стратегически документи, усъвършенстването на правната рамка и вземането на решения по въпроси, отнасящи се до жилищната политика; мобилизирането и обединяването на ресурсите на организациите от гражданското общество, държавните и местни власти, бизнеса, академичните структури и други заинтересовани страни в дух на партньорство и сътрудничество за формирането и реализирането на жилищната политика; наблюдение на процеса по прилагане на жилищната политика и изпълнението на поетите ангажменти; създаването на условия за повишаване на капацитета на гражданските организации, въввлечени в процеса и обмен на информация между тях; насърчаването на граждански инициативи за подобряване на жилищните условия и въвличането на местните общности в посрещането на жилищни нужди на лица от уязвимите групи.

В изпълнение на мисията си да работи за премахване на неадекватните жилищни условия в България, от 2008 г. **фондация Хабитат България** работи по утвърден модел за предоставяне на подкрепа на семейства с ниски доходи, живеещи при лоши жилищни условия. Тази инициатива ще продължи да се изпълнява до декември 2020 г. с финансовата подкрепа на Фондации „Велукс“ по проект „Подобряване на жилищните условия чрез безлихвено финансиране за жилищни подобрения на семейства с ниски доходи, отглеждащи деца“. Механизмът на предоставяне на подкрепа за целевите групи е чрез осъществяване на партньорство с местни неправителствени организации, работещи активно с уязвими групи и общности в риск от бедност. Хабитат България капитализира револвиращи фондове за жилищни подобрения към местните партньори, които предоставят малки суми като безлихвени заеми на семейства, отговарящи на критериите на програмата за извършване на приоритетни ремонти. Тези безлихвени заеми са в размер от 200 до 1000 лева и се изплащат на малки месечни вноски в срок до 1 година. Събраните вноски се връщат в местния Фонд за жилищни подобрения и се предоставят на следващите нуждаещи се семейства. Всички семейства, които се възползват по тази програма са и потребители на многообразни социални услуги, които местните неправителствени организации предоставят като: семейно консултиране, обучения, курсове за придобиване на образователна степен, здравна помощ и много други. Кандидатите са селектирани от съвместни Комисии по подбор, съставени от представители на Хабитат България и местния партньор. През 2019 г. в рамките на програмата са предоставени 543 заема за жилищни подобрения. Благодарение на работата на Хабитат България 871 семейства и 1017 деца живеят в по-уютни, енергийно ефективни и здравословни домове. В допълнение 176 участници са се включили в 7 обучения по трите модула за жизнени

умения: Управление на семейния бюджет, Поддържане на жилището и Енергийна ефективност на жилището.

Търсене на трайни решения за жилищните проблеми в обособените квартали е една от насоките на дейност на **Фондация С.Е.Г.А. - Старт за ефективни граждански алтернативи (фондация „С.Е.Г.А.“)**. Фондацията е водещ партньор по приключилия през м. април 2019 г. проект „Дом за всеки“, посветен на тази тема, обединява шест граждански организации: фондация „Рома-Лом“, сдружение „Л.И.Д.Е.Р. - Личности, идеи и действия за ефективни решения“, сдружение „Младежки Клуб „Рома-Столипиново 1996“, „Център за либерални стратегии“, „НПО Линкс“, „Институт за развитие на публичната среда“. Проектът е финансиран от Фондация „Институт Отворено общество“. Проектът има за цел да предложи оптимални решения на проблема с регулацията на незаконните ромски квартали на основата на проучвания на място в страната и на европейския опит в това отношение. Изпълнените дейности са: проучване на модели на социални жилищни политики в три страни от ЕС; изработване на пилотни планове за регулация на незаконни ромски махали в населени места в общините Лом, Струмьяни, Бойчиновци и Първомай с участие на местните общности политики, предлагащи решения на жилищните проблеми на ромите и да осигури защита на правото на единствено жилище; разработване на модел на гражданско участие в процеса на решаване на жилищните проблеми на ромите; застъпничество на национално ниво за нормативни промени, които да гарантират правото на единствено жилище на ромите. Резултатите от проекта се популяризират от Фондация С.Е.Г.А., партньорите по проекта и новосформираната Постоянната ромска конференция сред представители на НПО, кметове на общини и народни представители.

Фондация „Здраве и социално развитие“ е изпълнител на проект „Подобряване на жилищните условия чрез предоставяне на безлихвени заеми за жилищни подобрения на семейства с ниски доходи“, финансиран от Фондация „Velux“ чрез Фондация „Подслон за човечеството“. Целева група на проекта са домакинства от маргинализирани или други общности живеещи на територията на квартал Факултета – гр. София, които са идентифицирани като семейства в риск и е необходима намеса посредством предоставянето на мултидисциплинарна подкрепа, включваща извършване на ремонт за подобряване на жилищните условия.

Дейности на проекта са: осигуряване на информираност на високо-рискови общности относно нуждата на децата да израстват в благоприятна семейна и жилищна среда; развиване и прилагане на социални услуги по превенция на изоставянето и институционализацията на терен сред високо-рискови общности на територията на община София-град, кв. Факултета; подобряване на условията за живот в жилища, обитавани от семейства в риск и семейства с ниски доходи; ангажирането на обществеността с проблемите, свързани с осигуряване на подслон; предоставянето на безлихвени заеми. Разгледани, одобрени и сключени са 48 договора със семейства за предоставяне на средства по Програмата за подобряване на жилищните условия.

В сферата на заетостта и социалното включване

Преодоляване на препятствията към достъпа до образователната система и пазара на труда на изолирани ромски общности и маргинализирани групи е в центъра на Проект:ДТП-SMF1-118 „Подкрепа за национални политики за включване на роми и маргинализирани групи в образование и трудов пазар чрез иновативни системи, които интегрират общите хоризонтални мерки и целевите интервенции за общностно развитие“, изпълняван в България, Румъния и Унгария от **Фондация С.Е.Г.А.** в партньорство с три граждански организации: Фондация Рома-Лом (България),

Асоциация за местни инициативи Роман 2002 (Румъния) и Алианс на представителите и застъпниците за ромското малцинство в област Нюград (Унгария). Проектът е съфинансиран от Европейския съюз и националните правителства на България, Румъния и Унгария в рамките на Програма за транснационално сътрудничество Дунав (2014-2020).. Задачата е да се разработят модели за интегрирани мерки, които да подобрят възможностите за приобщаване и социално включване на държавните политики чрез интегриране на хоризонталните мерки с подхода за развитие на общности, насочен към мобилизиране на вътрешния потенциал на общността. Интервенциите са фокусирани върху подобряване на образователните резултати и трудовата интеграция на изолирани ромски общности и маргинализирани групи чрез интегрирани холистични мерки и услуги за одобряване на трудовата и образователната среда. Проектът е приключил през м. февруари 2019 г. Направените в рамките на проекта поручвания и анализи са основата за разработване на Главен проект (за който ще се кандидатства в бъдеще).

С изпълняваните дейности и проекти, някои от които продължават и извън отчетната година **сдружение „Българо-Румънски трансграничен институт по медиация“ (БРТМ)** надгражда опита си в работата с млади хора. Проект „Стартер или асистиран избор на икономическа активност за младите хора“, е насочен към подпомагането и създаването на благоприятна, насърчаваща и подкрепяща среда за пълноценна професионална реализация на млади хора. Проектът е финансиран по Подпрограма 2 на Националната програма за младежта 2016-2020, тематична област „Младежко предприемачество“. Проект „Равностойни и равноправни“, финансиран от Фондация „Тръст за социална алтернатива“, стартира в края на 2019 г. Чрез дейностите по проекта за допълнително обучение по български език за децата – билингви, формиране на социална и емоционална компетентност със средствата на приказкотерапията, работа с родители и педагогически персонал, се цели ранна социализация и успешна образователна интеграция на децата в ранна възраст.

Сдружение БРТМ партнира на Община Русе в реализацията на Проект „Интегриран подход на Община Русе за интегриране на ромите и други уязвими групи на територията на общини в област Русе“, финансиран по Програма ЗОВ, по Българо-Швейцарската програма за сътрудничество. Дейностите, които Сдружение БРТМ е изпълнило през отчетния период в направление Образование са: популяризиране на методика и учебно помагало „Педагогическа игрова технология за начално овладяване на български език от деца билингви, чийто майчин език не е български“ чрез провеждане на обучения и семинари за педагогически специалисти в детската градина; предоставяне на експертна помощ и подкрепа за родители от ромски произход и мотивирани подкрепата им за децата и учениците в процеса на социализация и образователна интеграция; формиране и ръководене на два доброволчески клуба с участието на ученици в риск от отпадане от образователна среда; програма по кулинаротерапия (TeenKitchen), насочена към ученици от 1-ви до 7-ми клас от 4 русенски училища в учебна кухня; оборудвана и обзаведена е учебна кухня в специално отделено помещение на етаж, на който се помещава Сдружението. Кухнята продължава да функционира, като ежеседмично се провеждат кулинарни класове на различна тематика.

Женско ромско сдружение „Хаячи“ развива дейност в социалната сфера – превенция на изоставянето, образователна интеграция, превенция на ранните бракове, консултиране на семейства по въпросите на ранното детско развитие и др. В „Бюро за социални услуги“ се предоставя комплексна услуга в общността на територията на община Нови пазар: индивидуална работа с родители - консултиране на майките и семействата по въпроси, свързани с насърчаване на ранното детско развитие от

раждането на детето, мотивиране за участие на децата в предучилищното образование за подобряване на ранно детско развитие, преодоляване на езиковата бариера, отпадане на децата от училище. От 2010 г. до сега сдружението работи, с подкрепата на проекта на УНИЦЕФ "Семейство за всяко дете" като всички членове на сдружението работят в „Семейно-консултативния център за родители и деца“, който се реструктурира в Център за обществена подкрепа. ЖРС „Хаячи“ работи в тясно сътрудничество с Шуменския Университет, студентите от университета преминават практиката в сдружението, като получават знания и опит в работата с маргинализирани общности, работата на терен. Сдружението е дългогодишен партньор и пряко участва в разработването на стратегически документи в Община Нови пазар, Община Каолиново, Община Венец. През предходната 2019 г. сдружението отделя не по малко време на проблемите като ранните женитби и изоставянето на деца по институции, така и за масовото използване на психотропни и наркотични вещества. Проведени са редици мултидисциплинарни срещи с представителите на общини, различни институции и организации, работещи в сферата.

Фондация за регионално развитие Рома 1995 предоставя социалната услуга Център за обществена подкрепа „Столипиново“ от 2016 г. като държавно делегирана дейност със средства от републиканския бюджет. На 97 деца и техните семейства се предоставят консултации и подкрепа за подобряване на адаптацията към средата, общуването в семейството.

В сферата на антидискриминацията и върховенството на закона

Основен приоритет в дейността на **Организацията на евреите в България „Шалом“** е борбата срещу антисемитизма и всички форми на нетолерантност. Организацията успешно развива и разширява сътрудничеството си в тази сфера със заместник-министъра на външните работи и национален координатор на борбата срещу антисемитизма, държавни и общински институции, неправителствени организации. И през отчетната година ОЕБ „Шалом“ изразява ясно и категорично позицията си срещу неприемливи изявления на отделни политически партии и фигури, както и срещу прояви на расизъм и антисемитизъм в общественото пространство. Сред най-значимите инициативи на организацията за 2019 г. са: инициативата за промяна в Наказателния кодекс, така че наказателната отговорност за престъпления от омраза да бъде повишена от 3 на 5 години лишаване от свобода, предприета съвместно с заместник-министъра на външните работи и национален координатор на борбата срещу антисемитизма, Главна прокуратура и МВР, като предложението е внесено и до всички парламентарни групи; шествието „Заедно за България. Заедно за Европа“ с участието на Н. Пр. Роналд Лаудер, представители на различни вероизповедания, политически партии, партньорски организации и др.

През 2019 г. в шестото издание на Националния литературен конкурс „Който спаси един човешки живот, спасява цяла вселена“, организиран от **Центъра за еврейско-българско сътрудничество „Алеф“** участие вземат близо 150 творби. Темата, е „Да обичаш въпреки...“, участниците са приканени да разкажат истории за любов, приятелство и разбирателство между българи и евреи в годините на Холокоста. За първи път е разширен и възрастовият обхват на надпреварата, като бе включена и категория студенти. В официалната церемония по връчване на наградите на победителите в конкурса участват представители на местната и държавната власт, на бизнеса, общественици, учители, ученици, съмишленици, сред които: Румяна Бъчварова – извънреден и пълномощен посланик на Република България в Държавата Израел, Росица Иванова – секретар на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси към Министерския съвет, кметът на Бургас Димитър Николов, генералният консул на Република Турция в Бургас и др. Издаден е

сборник с 20 наградени художествени разказа от Шестия национален младежки литературен конкурс „Който спаси един човешки живот, спасява цяла вселена”.

Сред другите значими инициативи на **Център за еврейско-българско сътрудничество „Алеф“** за 2019 г. са: призив към отговорните власти за промяна в Наказателния кодекс относно санкциите за престъпления от омраза; създаване на нова виртуална рубрика, подготвена със съдействието на Държавна агенция „Архиви”, която събира на едно място информация за двадесетимата българи, на които Националният мемориал на катастрофата и героизма Яд Вашем е присъдил титлата „Праведник на народите” заради това, че са помогнали на евреите в годините на Холокоста; организиране на дискусии с ученици и младежи и културни събития, посветени на културното многообразие, толерантността, съхраняването на историческата памет.

Център „Инфорума” - Асеновград сътрудничи с Института по психология на МВР при обучение на служителите на МВР с разработки на теми: „Проявите на дискриминация и формите на превенция сред етно-религиозните общности в България”, „Съвременните етно-религиозни процеси и превенция на конфликтите, застрашаващи националната сигурност на България”, Психологически и етнорелигиозни аспекти в процесите на радикализация на ромските общности”, чрез които да се повиши взаимната информираност както сред служителите на МВР, така и на представителите на етно-религиозни общности в България.

Темата за младежките политики, овластяването на младите хора, възпитаването в толерантност и уважение развива в дейностите си **фондация „Етнопалитра“**. Проектът „София и Европа за младите – 3D - демокрация, диалог и дебат“, се реализира от фондация „Етнопалитра“ в партньорство с район „Възраждане“-СО, 18 СУ "Уилям Гладстон " 32 СУИЧЕ "Св. Климент Охридски", с финансовата подкрепа на Програма „Европа“ 2019 на СО и участието на ученици от 91 НЕГ "Проф. Константин Гълъбов", 30 СУ "Братя Миладинови" и 134 СУ „Димчо Дебелянов“. В учебните заведения учат деца от различни етнически и религиозни общности. С проекта се цели младите хора, които са изправени пред вземане на важни решения за своята реализация, да бъдат активни, да имат възможност да се срещнат с представители на различните власти, на практика да разберат как се създават младежките политики, основани върху поети задължения и отговорност и от двете страни на процеса. В рамките на проекта са проведени 3 срещи-дискусии с участието на българския еврокомисар по цифрова икономика и цифрово общество Мария Габриел, Ева Майдел, член на Европейския парламент, кмета на София Йорданка Фандъкова, кмета на район "Възраждане"-СО, представители на Министерството на младежта и спорта и др.

Проект «Възраждане спортува 2019. «Спортът срещу агресията» Проектът се реализира от район «Възраждане» в партньорство с **фондация «Етнопалитра»** и общинските училища от района. Основното събитие на проекта - спортен празник, се провежда на 17 май Деня на българския спорт и Международния ден на предизвикателството. Той има за цел да популяризира физическата активност като здравословен начин на живот, спорта като модел за толерантност, уважение и преодоляване на агресията. Проектът дава възможности за социализация и интеграция чрез спорт на децата от социално уязвими групи, деца в риск и деца от ромската етническа общност. Участници: 300 ученици - отборите по баскетбол, волейбол, футбол/ тенис на маса, народна топка, петанк, преподаватели, родители и гости. Проведени са 2 срещи-дискусии „Спортът за толерантност“, организирани от фондацията, на които бяха обсъдени поведението на спортните терени от състезателите, поведението на феновете, символите на омраза и ксенофобия, начини за овладяване на агресията. Проектът е финансиран от „Програма за развитие на

физическото възпитание и спорта в Столична община“, собствени средства и спонсори. Фондацията сътрудничи с район «Възраждане» при осъществяване на проект «Детска творческа работилница». **Фондация «Етнопалитра»** провежда мониторинг на прояви на ксенофобия, расизъм, антисемитизъм и омраза в България и ежедневен мониторинг на печатни и електронни медии - клипинг на журналистически материали - слово на омраза, ксенофобия, антисемитизъм, расизъм, етническа и религиозна нетърпимост.

Повишаване познанията на децата от различни етнически и социални групи за основни понятия в сферата на държавната уредба, закони, проблеми на гражданското общество са във фокуса на **Фондация „Български институт за правни инициативи“**. По проект „Справяне с овладяната държава чрез образование - стари методи нова интерпретация“, финансиран от Инициатива за Европа на Отворено Общество, реализиран в София, Варна, Пловдив, Силистра, Алфатар фондацията е провела: фокус групи в училища, въз основа на резултатите от тях са създадени три късометражни филма, пособия за училищата, по проблемите на гражданското образование; Проведено е широко теренно изследване по специално създадена методология, въз основа на антропологически способности, за събиране на различни понятия, свързани с термини от институционалния и обществен живот използвани от жителите на различни ромски махали. Изследването е проведено в партньорство с катедра „Етнология“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и стажантската програма на МОН; създаден е българо-ромски разговорник на различни квартални говори

Фондация „Имеон –Балкани“ развива дейност в областта на популяризирането на изкуството и културата сред децата – интерактивно учебно помагало „Българско изкуство за вашето дете и за детето във вас., с включен раздел за изкуството на различните етноси, съставляващи българското общество; разкриването и развитието на млади таланти сред деца в неравностойно социално положение – проект „Твори с мен“ – детска образователна платформа за разкриване на заложбите на децата и осмисляне на тяхното свободно време. С реализирането на проект „Ромски занаяти-традиции и бъдеще“ фондацията цели да развие традициите на някои ромски занаяти на иновативно ниво.

Фондация С.Е.Г.А. в партньорство с Младежка ЛГБТ организация „Действие“, Фондация „Заслушай се“, Сдружение Младежки Клуб „Рома - Столипиново“ от България и Център за организиране на общности в Словакия осъществява проект „Лига на равнопоставеността“, съфинансиран по програма „Права, Равенство и Гражданство“ (2014-2020) на Европейския съюз.

Целта на проекта е да се бори срещу дискриминацията на общности в неравностойно положение особено на роми, ЛГБТ и хора с увреждания, като обедини усилията на различните общности и организации за съвместни действия. По проекта се работи за изграждане на капацитет на коалицията от организации, наречена „Лигата“, сред младежи и активисти, работещи с различни общности в неравностойно положение, като роми, ЛГБТ и хора с увреждания; отхвърляне на вредните стереотипи, водещи до дискриминация, чрез обучения, културни събития и политически срещи; осигуряване на политическа реакция и участие на дискриминираните общности в политически дискусии, свързани с дискриминацията на ромите, ЛГБТ и хората с увреждания; прилагане, оценка и разпространение на модел за съвместно действие на тези общности и техните организации срещу дискриминацията и др. дейностите по проекта продължават и през 2020 г.

В сферата на съхраняването на културата и етническата идентичност и развитие на межкултурния диалог

Федерацията на културно – просветните дружества на каракачаните в България (ФКПДКБ) организира и проведе XXVIII Национален събор на каракачаните, в местността Карандила, над Сливен. Бе изпратен поздравителен адрес от секретаря на НССЕИВ до участниците и организаторите на събора. Освен традиционните песни и танци на събора е направена възстановка на „Керван“ - традиционно придвижване на каракачаните в миналото по време на годишните преходи. Успех и положителен отзвук имат и: фотоизложба с фотографии и картини на каракачанска тематика и кръгла маса на тема „Непознатите“, организирани от Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство – Пловдив, с участието на представители на ФКПДКБ; представяне на книгата „Влахос“ с автори Николай Янков и Елена Щерева в Сливен. Продължават добрите връзки и сътрудничество със сродни организации от Гърция. За свой най-голям успех **ФКПДКБ** сочи осигуряването на двама учители по гръцки език, със съдействието на Министерството на образованието на Гърция, които обучават над 60 деца и над 30 възрастни в Сливен - за дружества Сливен и Речица.

През 2019 г. **Асоциацията на власите в България** за 2019 г. реализира 20-ия юбилеен „Международен фолклорен фестивал на влашката-румънската песен и танц“ под наслов «Живи традиции», във Видин. Бе изпратен поздравителен адрес от председателя на НССЕИВ до участниците и организаторите на фестивала. В рамките на фестивала се организира изложба в Средновековната крепост „Баба Вида“ и симпозиум на тема: „Традиции и народни носии при власите в България“, с участие на специалисти и етнографи от няколко регионални музея от страната и чужбина; представени са спецификата на народните носии и обичаи от различни области на България, както и от Сърбия, Украйна и Румъния.

Центърът за аромънски език и култура в България продължи своята културно-информационна и просветно-образователна дейност – издаването на сп. „Армъните в България и на Балканите, художествена, научна и педагогическа литература на аромънски език. ЦАЕК участва активно международни организации (FUEN) и инициативи, посветени на съхраняването на езика и културата на малки народи, които нямат свои държави, чиито езици са застрашени от изчезване. **Дружеството на армъните/аромъни Дупница** продължава работа по осъществяване на свое проект за изграждане на Аромънски културно-информационен център в Дупница. Със собствени средства дружеството е закупило терен в регулационните рамки на гр. Дупница и е финансирало изработването на работни проекти.

Арменското училищно сдружение (АУС) „Степанос Ховагимян“, София е сред най-активните членове на Координационния съвет на арменските организации в София. През 2019 г. самостоятелно или съвместно с организации в Координационния съвет на арменските организации в София, организира честване на традиционни празници от с календара на арменската общност, годишнината от Геноцида над арменците, спортни празници, курсове за изучаване на арменски език във формат „съботно училище“, поетично-музикални вечери, беседи по актуални и исторически теми. През 2019 г. с подкрепата на НССЕИВ е отпечатана двуезична книга с арменски пословици и поговорки „Уханието от розата, човечността от човека“.

Съюзът на тракийските дружества в България работи за съхраняване на националното историческо и културно наследство в неговото разнообразие, популяризиране на фолклорното богатство на тракийските българи. През 2019 г. множество от дейностите на съюза са посветени на 175-годишнината от рождението на Капитан Петко войвода, един от основателите на тракийското движение: открити са два негови паметника: в „Алеята на бележитите българи“ в Борисовата градина в София и на ГККП „Капитан Петко войвода“ – Свиленград; проведени са научна

конференция в м. „Петрова нива“ под надслов „Капитан Петко войвода и борбата на тракийските българи за свобода и справедливост“ и научна конференция „Делото на Капитан Петко войвода – исторически и съвременни измерения“, в гр. Варна. В сътрудничество с Тракийския научен институт се извършва голяма събирателна дейност на исторически, мемоарни и архивни материали, съхранява, възстановява и изгражда паметници свързани с тракийското минало и наследство, развива се богата издателска дейност. Сред инициативите са и: 10-та Национална среща „Завръщането към корените“, в гр. Бургас, на потомци на бежанци от Одринска Тракия, Беломорска Тракия и Мала Азия; Национален конкурс за есе/разказ за ученици от 1-и до 12-и клас на тема „Завръщането към корените – родовата памет е жива“ и др.

Танцовото изкуство на ромските общности се популяризира в страната и чужбина от художествените състави на **сдружение „Културен център за социална демокрация и защита правата на човека“**, Видин с традиционно организирания Национален етнофестивал – Видин, **Народно читалище „Симона 20012“** с участия в редица национални и международни фестивали и др. Продължава инициативата на **Съюза на военноинвалидните кооперации в България** „Една детска сълза – една молитва“, посветена на толерантността и разбирателството в обществото без разлика на етнос, религия, социална принадлежност.

През отчетния период Народно читалище „Романо дром-2002, Добрич, продължава да поддържа, развива и популяризира културните традиции на ромската общност и межкултурния диалог в гр. Добрич и региона: организиране на мащабни чествания на Василица, Международния ден на ромите, организиране и провеждане на Регионален фестивал „Етнопалитра“ с участие на танцови и певчески състави от областта, както и от гр. Сибиу, Румъния и др.